

Ralph Erskine

Haar wegen zijn wegen der liefelijkheid, en al haar paden vrede, Spr. 3 vers 17. (*4 preek*)

Het is mogelijk, dat velen overtuigd zijn, van de waarheid van hetgeen hier verklaard wordt van de wegen van de Wijsheid, en dat zij daarom menen, dat het onnodig is woorden te vermenigvuldigen over dit onderwerp. Wie toch zou zo onzinnig zijn niet te erkennen, dat de weg van de ware godsdienst de beste en liefelijkste weg is? Maar, helaas! Dit is een grove misvatting. Het is waar, dat velen, die niet bekeerd zijn, oppervlakkig overtuigd zijn; velen hebben een flauwe mening, dat Christus en de hemel, en heiligheid het beste zijn, terwijl nochtans hun werkelijk oordeel niet overeenstemt met hun mening. Zij hebben dan ook lust tot de wereld en haar begeerlijkheden, die zijn hun het liefst, en zij verlustigen zich niet in God en Zijn wegen; hun hart wandelt hun gierigheid, de wereld en haar begeerlijkheden na: zondige vermaken zijn hun keuze. Wij kunnen gemakkelijk nagaan wat hun wezenlijk oordeel is, uit hetgeen zij verkiezen, en waar zij zich aan onttrekken. Dat zij hun geestelijke genoegens kunnen missen bewijst, dat zij geen grondige overtuiging hebben, dat "de wegen der Wijsheid liefelijkheid zijn en alle haar paden vrede."

Het leerstellig deel van het onderwerp besproken zijnde, en een onderrichtende toepassing van de leer verhandeld hebbende, door enige misvattingen aan te wijzen en te herstellen, welke de goddeloze wereld geneigd is te koesteren omtrent de liefelijkheid van de wegen van de Wijsheid, zullen wij nu overgaan tot een ander gebruik.

Het tweede gebruik, dat wij van dit leerstuk maken. zal zijn tot onderzoek en beproeving, of u met de vrede en de liefelijkheid van de wegen van de Wijsheid bekend bent, of niet. Als u in de weg van de Wijsheid wandelt, zult u ook zeker iets van het genot daarvan kennen.

Wij zullen vier dingen nagaan, die in de weg van de Wijsheid gevonden worden, en welke de begenadigde ziel genot schenken.

1. Liefelijke gezichten.
2. Liefelijke bevindingen.
3. Liefelijke indrukken.
4. Een liefelijke overbuiging en neiging van de ziel tot geestelijke vermaken.

1^e Onderzoekt wat u kent van de liefelijke gezichten die in de weg van de Wijsheid worden gevonden. Er zijn sommige gezichten, die daartoe de weg bereiden en pijnlijk zijn, maar die daartoe strekken om het genot teweeg te brengen. Die welke voorafgaan zijn: een gezicht van uw verloren staat: uw gemis van al het goed, dat Adam in de staat der rechtheid had, en van al het kwaad, dat Adam na de val onderworpen was; uw gemis van al de genade welke de tweede

Adam heeft mee te delen; uw onbekwaamheid om uzelf te verlossen en uw algehele onmacht om uzelf te helpen. Hebt u een persoonlijk bedroevend gezicht hiervan gekregen, waardoor u bekommerd bent geworden omtrent uw zaligheid? De weg zo gebaad zijnde, wat kent u van het liefelijk gezicht van Christus de Zaligmaker en van God in Christus, waarvan melding gemaakt wordt in 2 Kor. 4:6, en Joh. 1:14. "God, Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene, Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis van de heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus." "En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen des Vaders); vol van genade en waarheid." Deze gezichten van Christus, de Zon der gerechtigheid, zijn zo liefelijk, dat zij medewerken, om de vreselijkste dingen troostelijk en liefelijk te maken, wanneer zij in Christus worden aanschouwd. Een gezicht van God is vreselijk voor een zondaar, maar wanneer Hij in Christus wordt aanschouwd is Hij een verzoend God. Een gezicht van de rechtvaardigheid is vreselijk, maar in Christus is het een bevredigde rechtvaardigheid. Een gezicht van toorn is verschrikkelijk, maar in Christus gezien is het gestilde toorn, dan ziet men de hel geblust met Zijn bloed. Een gezicht van de wet en haar vloek is vreselijk, maar in Christus gezien is het een vervulde wet, want "het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigheid een ieder, die gelooft." Hij heeft de wet verheerlijkt en haar heerlijk gemaakt. Een gezicht van de dood is verschrikkelijk, maar in Christus gezien heeft hij zijn prikkel verloren. De gelovige kan dan ook over hem zegeprelen en uitroepen: Dood! Waar is uw prikkel? Alles buiten Christus heeft een vreselijk uitzicht, maar in Christus ziet alles er liefelijk uit.

Vraag. Maar kunnen zij geen liefelijke gezichten van God in Christus hebben, die nochtans nooit zaligmakende gezichten hebben gehad?

Antwoord. Om misvattingen te voorkomen zal ik u vier eigenschappen opnoemen van deze liefelijke gelovige gezichten, die zaligmakend zijn, en welke de gelovigen hebben wanneer zij eerst geloven, of in hun verdere geloofsoefeningen. Zaligmakende gezichten van Christus zijn

1. Klaar en onderscheiden.
2. Persoonlijk.
3. Krachtig.
4. Verzekerend, onder de invloed van die krachtige onderscheidende genade. Dit betekent de verzekering en de overreding van het geloof. Een zondaar, die van zonde en toorn overtuigd, en door de wet van God veroordeeld is, zou geen verlichting kunnen krijgen door in Christus te geloven, wanneer hij niet in het geloven zoveel verzekering had van de barmhartigheid Gods in Christus, hem in het Evangelie geopenbaard, als hij verzekerd was van de toorn Gods, hem in de wet geopenbaard. Zoveel persoonlijke krachtige overtuiging als hij tevoren had van toorn door de wet, welke hem deed wanhopen, zoveel persoonlijke overreding krijgt hij nu van genade door het Evangelie, welke hem doet hopen. De persoonlijke verzekering die hij heeft als hij onder overtuiging is, de persoonlijke verzekering van de bedreigingen van de wet welke hem veroordelen, kan op geen andere wijze worden genezen, dan door een even persoonlijke verzekering van de belofte van het Evangelie welke hem vrijspreekt.

Of het tegenwoordig geslacht deze leer wil horen en kan verdragen, of niet, zij zal nochtans waar bevonden worden. Wee ons indien wij er niets van kennen, dat er in het zaligmakend geloof evenzeer verzekering en overreding van de belofte van het Evangelie is, als er in de overtuiging een persoonlijke verzekering en overreding van de bedreiging van de wet is, en als wij vreemdelingen zijn van ware overtuiging van zonde en ellende.

Indien de Geest van God, als een Geest der dienstbaarheid, u nooit een bijzondere verzekering van de bedreiging van de wet heeft gegeven, met toepassing op uzelf, zodat u

zag, dat u persoonlijk met toorn werd bedreigd; zo ook bent u vreemdelingen van het ware zaligmakend geloof, indien de Geest van God, als een Geest van het geloof, u nooit een persoonlijke verzekering van de een of andere evangeliebelofte heeft gegeven, met toepassing op uzelf, zodat u zag, dat er barmhartigheid voor u in het bijzonder was. Indien het zo niet was, dan zou het middel niet gepast zijn voor de kwaal; de pleister zou te klein zijn voor de wond; de balsem door het Evangelie toegediend zou niet geschikt zijn voor de wond, die de wet heeft toegebracht. Maar zo is het, dat, gelijk er in de overtuiging zo'n geloof van de wet is, dat een mens daardoor persoonlijk overreed wordt van de kwaal aan welke hij lijdt; er zo ook in de bekering zo'n geloof van het Evangelie is, dat een mens daardoor persoonlijk overreed wordt, dat er voor een geneesmiddel voor hem gezorgd is. Anders zou er geen verlichting of hulp voor hem zijn.

Wel is waar kan het overblijvende ongeloof iemand zeer in dienstbaarheid houden, maar evenals wij spreken over wat er in de natuur van het geloof is, zo ook spreken wij over wat er plaats grijpt, wanneer het geloof werkzaam is en geoefend wordt. Het geloof ziet, dat het Evangelie zoveel plaats maakt voor de hoop van de zaligheid, als de wet in hem gemaakt heeft voor de vrees van de verdoemenis. Hier is een deel van de liefelijke gezichten, die te verkrijgen zijn in de wegen van de Wijsheid.

2° De kinderen van de Wijsheid hebben liefelijke bevindingen in hun weg, waarbij u zichzelf kunt beproeven wat u van het liefelijke daarvan kent. Het zijn niet alleen bevindingen van dingen die in zichzelf liefelijk en aangenaam zijn, maar ook van onaangename dingen, die op iets, dat liefelijk en begeerlijk is, uitlopen. Ik spreek hier niet van buitengewone bevindingen, maar zelfs van zulke die gewoon zijn, zoals: bevindingen van het kwaad van de zonde. Deze worden deels door het Woord, deels door de roede verkregen, doende een mens weten, hoe kwaad en bitter de zonde is, en wat een fontein van boosheid in zijn hart is. Bevindingen van de bedrieglijkheid van het hart, dat als een bedrieglijke boog is, spoedig afwijkende van de zoetste gestalte, zodat de plagen van het hart de mens geheel schijnen te zullen overwinnen. Bevindingen van de ijdelheid van de wereld; ijdelheid in het afgetrokken. Dit leren zij, met Salomo, bij bevinding: "Ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid." En wie kan het beter weten dan hij, want hij had meer van de genoegens, rijkdom en eer van de wereld, dan iemand die voor of na hem geweest is, nochtans zegt de Prediker: "Het is al ijdelheid." Bevindingen van de listigheid van de duivel, die een sluwe vijand is: zijn listen zijn hun niet onbekend. Hij schikt zich in zijn verzoeken naar ons beroep en onze aard. Bevindingen van de waarheid van de bedreiging, zoals die genadige bedreiging: "Indien zijn kinderen Mijn wet verlaten, zo zal Ik hun overtreding met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen." Zij voelen dit met David bewaarheid in hun verbrijzelde beenderen. Bevindingen van de waarheid van de belofte, evenals Israël (Joz. 23:14) "En ziet, ik ga heden in de weg van de gehele aarde, en u weet in uw gehele hart, en in uw gehele ziel, dat er niet een enig woord gevallen is van al die goede woorden, welke de Heere uw God over u gesproken heeft, zij zijn u alle overkomen, er is ervan niet een enig woord gevallen." Bevindingen van de goedheid van de belofte en van de zegeningen, die er als een schat in opgelegd zijn. Dit ervaren zij soms in voorzienigheden en soms in de instellingen van de godsdienst, wanneer zij er toe gebracht worden te zeggen: "Het is mij goed nabij God te zijn. Bevindingen van de tekenen van de gunst van God, wanneer Hij hun gebeden hoort; hun genade geeft om te bidden en te worstelen; wanneer Hij tot hen spreekt, dat hun zonden vergeven zijn: liefelijke invloeden van Zijn genade meedeelt; hen herstelt na hun afwijkingen; tot hen terugkeert na verlating, hen te hulp komt in hun noden en ondersteunt in benauwdheid.

Maar opdat de mensen zich niet met bevindingen mogen bedriegen, maar mogen weten of zij betrouwbaar zijn, zal ik u een kenmerk van de ware bevindingen voorstellen, namelijk, dat het

werkende bevindingen zijn, zoals er geschreven staat: (Rom. 5:4) "De bevinding werkt hoop." Dit is waar van alle gegronde bevindingen, wanneer zij met elkaar vergeleken en aan elkaar verbonden worden. Hoewel verschillende bevindingen verschillende uitwerkingen hebben, nochtans werken zij alle enig voordeel en nut voor ons. De bevinding van het kwaad van de zonde werkt uit, dat zij de mens de zonde doet haten, dat hij een walging van zichzelf zal hebben, en zich van alle schijn van kwaad zal onthouden. Bevinding van de bedrieglijkheid van het hart werkt, dat een mens over zijn hart zal waken, het zal verdenken en wantrouwen, en dat hij zal begeren, dat het doorzocht en beproefd wordt. Bevinding van de ijdelheid van de wereld werkt een hartelijke gespeendheid aan de wereld en de vertroosting van de tijd, en strekt om het hart voor de Heere in te winnen en aan Hem te verbinden. Bevinding van de listigheid van de duivel werkt in de ziel een begeerte om de gehele wapenrusting Gods aan te doen, en door het gebed de toevlucht te nemen tot God in Christus: "Hierover heb ik de Heere driemaal gebeden." De mens wordt daardoor vernederd, "een scherpe doorn wordt gegeven", opdat hij zich niet zou verheffen. Bevinding van de waarheid van de bedreiging werkt een heilige, kinderlijke vrees, zoals die van David: "Het haar mijns vleses is te berge gerezen van verschrikking voor U, en ik heb gevreesd voor Uw oordelen." En zo wordt hij bewaard voor vermetelheid. Bevinding van de waarheid van de belofte werkt meer en meer afhankelijkheid van een belovende God, zoals Hij de Waarheid en Getrouwheid Zelf is, en dat bewaart hem voor wanhoop. Heeft Hij in deze of die bijzondere zaak Zijn belofte vervuld, en zou Hij feilen in hetgeen Hij verder gesproken heeft? Bevinding van de goedheid van de belofte en de liefelijkheid, die de ziel ziet in de weg des Heeren, in een gepastheid van de belofte, zal het geloof van de mens verder versterken. Toen de Israëlieten het grote werk van God aan de Rode Zee zagen, toen zongen zij Zijn lof. Wanneer zij ondervonden, dat de Heere Zijn belofte vervulde, dan ontvlamde dit hun liefde, en zij spraken: "Ik zal de Heere liefhebben, want Hij heeft de stem mijner smekingen gehoord" (Psalm 116:1). Bevinding van de tekenen van Gods liefde, werkt ook liefde en dringt hen tot liefde, het wekt ook blijdschap op, en maakt dat zij in de Heere roemen en zich verheugen in de schaduw van Zijn vleugelen. In één woord, door alle bevinding worden zij meer en meer geworteld in het geloof en komen zij trapsgewijze meer en meer tot een gevoelige verzekering van de liefde Gods. Beproeft u, wat u van deze dingen weet.

3e Er zijn liefelijke indrukken, waaraan u ook kunt beproeven of u bekend bent met de liefelijkheden van de wegen van de Wijsheid. Wat zijn deze indrukken? In één woord gezegd, zij zijn Gods zegel en indruk op het hart, waardoor het blijkt een nieuw hart te zijn, wanneer het met een gepaste gestalte wordt ingedrukt. De voornaamste indruk is die, welke in 2 Kor. 3:18 vermeld wordt: "Zijn heerlijkheid aanschouwende worden wij naar hetzelfde beeld van gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest." Zij zien een stempel en indruk van de Geest Gods op het hart, waardoor het van een werelds een hemels hart, in plaats van een trots een nederig hart, en in plaats van een vleselijk een heilig hart wordt. Het maakt de ziel geheel heerlijk inwendig, naar de mate van de openbaring van Zijn heerlijkheid. Iets van Gods beeld blijft ingegrift. Dit wordt echter zeer weinig onderscheiden, maar er is een tweevoudige, meer blijvende gestalte en indruk, die zelfs wanneer de gelovigen op zijn laagst zijn nog op hun geest ingedrukt blijft.

1. De eerste is een arme en nooddruftige gestalte. (Matth. 5:3) "Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het koninkrijk der hemelen." Zij zijn arm ten opzichte van zichzelf, leeg van zichzelf; arm ten opzichte van hun gerechtigheid; arm ten opzichte van hun sterkte; en daarom bereid te zeggen: "In de Heere alleen heb ik gerechtigheden en sterkte", want ik heb die niet van mijzelf; geen genade, geen goed heb ik in mijzelf. Zij dragen indrukken om van hun armoede en hun gemis, zij zijn er ver van af, dat zij zouden menen rijk en verrijkt te

zijn, en niets nodig te hebben. Deze indruk, deze gestalte is aan God zo aangenaam, dat Hij van zulken zegt: "Op deze zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest, en die voor Mijn Woord beeft" (Jesaja 66:2).

2. De andere is een hongerige en dorstige gestalte, waarvan in Matth. 5:6 geschreven staat: "Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden." Dit blijft gewoonlijk ook in de gelovige, wanneer hij op zijn laagst en slechtst is, en volgt het voorgaande op de voet. Omdat hij arm en van alle dingen in zichzelf verstoken is, daarom begeert hij bediend te worden uit de volheid van Christus. Er blijft enig uitzien in zijn ziel: "O, dat ik nabij God werd gebracht! O, dat Hij mij nog eens liefde te bezoeken? O, dat ik Zijn kracht en heerlijkheid in het heiligdom mocht aanschouwen! Hoelang, Heere! hoelang!" Dit is ook zo'n liefelijke gestalte in de ogen van God dat Hij zulken verzadiging beloofd heeft. "Omdat Hij de dorstige ziel verzadigd en de hongerige ziel met goed vervuld heeft" (Psalm 107:9). "Want de nooddriftige zal niet voor altoos vergeten worden, noch de verwachting van de ellendige in eeuwigheid verloren zijn" (Psalm 9:19).

Deze twee bijzonderheden veronderstellen en geven te kennen, dat zij een indruk omdragen van hun gemis en zwakheid, en van de volheid en algenoegzaamheid van Jezus Christus. Maar aangezien zij, die geveinsden en onwedergeborenen zijn, op zekere tijden, vele goede en zeer wonderlijke, ja zelfs verblijdende indrukken kunnen hebben, evenals zij, die op de steenachtige plaatsen bezaaid worden, welke als zij het Woord gehoord hebben, terstond het met vreugde ontvangen, zal ik u het onderscheid voorstellen tussen de liefelijke, geestelijke indrukken, die op de weg van de Wijsheid worden gevonden, en die, welke geveinsden en verworpenen kunnen hebben:

(1) Ware en zaligmakende indrukken zijn gezellig, zij vergezellen elkaar en gaan hand aan hand. Bij voorbeeld: heilige vrees drijft de liefde niet uit, noch drijft de liefde de vrees uit; heilige roem in de Heere neemt het leven in zijn tegenwoordigheid niet weg, noch neemt het heilig leven de roem weg; blijdschap vernietigt de Goddelijke droefheid over de zonde niet, noch verhindert Goddelijke droefheid de geestelijke blijdschap; het geloof neemt de bekering niet weg, noch de bekering het geloof; de nederigheid van een mens beneemt hem zijn vrijmoedigheid voor God niet, noch neemt zijn vrijmoedige toegang zijn nederigheid weg; zijn geringe gedachten van zichzelf staan zijn hoge gedachten van Christus niet in de weg, noch zijn hoge gedachten van Christus zijn lage gedachten van zichzelf; zijn gemis van vertrouwen in zichzelf vernietigt zijn heilig vertrouwen niet, noch vernietigt zijn heilig vertrouwen zijn wantrouwen van zichzelf. Ja, in plaats van elkaar te bestrijden zijn zij eensgezind in elkaar voort te helpen en aan te sporen. De blijdschap van de huichelaar echter neemt zijn droefheid weg; zijn geloof en zijn vals vertrouwen vernietigen zijn bekering en sluiten die uit; zijn vrees verdrijft zijn liefde, en zijn vermeende liefde tot God verdrijft zijn vrees voor Hem: de ene goede indruk die hij heeft neemt de andere weg, zij kunnen niet in elkaars gezelschap verkeren. Geestelijke indrukken echter in de gelovigen wekken elkaar op en verlevendigen elkaar.

(2) Ware en zaligmakende indrukken zijn onbeperkt en onbegrensd, en de goede gestalten van de huichelaars zijn beperkt en begrensd, in zover, dat zij er in rusten en er mee voldaan zijn, zonder dat zij er iets door verkregen hebben. Zo ver gaan zij en zij houden het er voor, dat zij niet verder behoeven te gaan, als zij maar denken, dat zij zoveel hebben als hen uit de hel houden, of in de hemel brengen zal. Maar de ware gelovigen hebben geen beperkte maten van genade. Welke heilige indrukken zij ook ontvangen, zij begeren meer en meer en altijd meer, jagende naar volkomen volmaaktheid. "Ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb. Maar één ding doe ik, vergetende hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen voor is, jaag ik naar het wit, tot de prijs van de roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.

(3) De ware en zaligmakende indrukken zijn blijvende indrukken; zij zijn voor de gelovige als zijn dagelijks brood. Al eet en drinkt een mens niet altijd, nochtans is het gebruiken van voedsel tot onderhoud van het lichaam het dagelijks werk van een mens. Evenzo is de gelovige, al is hij niet altijd onder Goddelijke indrukken, of in een geestelijke gestalte, maar aan veranderingen onderhevig, voortdurend aldus werkzaam. Wanneer enkele dagen voorbijgaan, waarin hij deze spijs moet missen, zijn die hem als dagen van honger en geestelijke schaarste; zijn ziel kwijnt en is moeilijk wegens het gemis van datgene waarnaar hij in de plicht uitziet. De huichelaars zijn echter volkomen op hun gemak wanneer zij die dingen missen, zonder dat zij ooit verlangend uitzien naar de Heere, dat Hij tot hen mocht terugkeren. De gelovige daarentegen sterft van armoede en gebrek; dat zijn z'n droevige dagen, die hij zuchtende doorbrengt, totdat alles weer herstelt, wanneer de Heere door Zijn Geest terugkeert en zijn hart verlevendigt en zijn ziel verkwikt. Wel is waar, leert de bevestigde gelovige in het gemis van gevoelige genietingen door het geloof van de Zoon van God te leven, maar ook dat geloof zendt menige verlangende blik uit tot de Heere, dat Hij mag terugkeren met Zijn liefelijke en gevoelige omhelzingen.

(4) Deze indrukken in de gelovigen zijn niet alleen blijvend maar ook natuurlijk. Indien de huichelaar soortgelijke indrukken kan hebben, zijn zij hem niet natuurlijk, ze zijn z'n element niet. Hij heeft geen nieuwe natuur; daarom kan hij niet verdragen, dat hij lang onder enigerlei goede en geestelijke indrukken zou zijn. Zijn vleselijk onvernieuwde natuur verzet er zich tegen, en omdat het bedenken van zijn vlees vijandschap tegen God is, is het hem goed, dat de indrukken verdwijnen. Maar bij een kind van God zijn deze indrukken natuurlijk: zij zijn z'n nieuwe natuur, zijn element. Zij zijn als de ademtocht van zijn nieuwe natuur, aan zijn geheiligd deel zo natuurlijk eigen, als de adem aan zijn lichaam, ja, zij zijn hem zo natuurlijk, dat zij als een deel van zijn leven zijn, terwijl het als de dood voor hem is, wanneer zij worden weggenomen. Wanneer hij dan ook onder deze liefelijke en hemelse indrukken verkeert is hij geneigd de hele wereld te bezweren, hem toch niet van zijn blijdschap te beroven en die te verstoren. "Ik bezweer u, gij Dochteren Jeruzalems, die bij de reeën of bij de hinden des velds zijt, dat gij die liefde niet opwekt, noch wakker maakt, totdat het dezelve luste" (Hoogl. 2:7).

In één woord, de huichelaar en de Godzalige verschillen in hun bewegingen en genegenheden van elkaar, als de beweging van een uurwerk verschilt van de beweging van de zon. Het ene beweegt door kunst, de andere krachtens zijn natuur. De bewegingen en de indrukken van de huichelaar zijn kunstmatig, evenals het werk van een klok, onder de invloed van de gewone werkingen van de Geest, waardoor hij bewerkt wordt door uitwendige middelen en voorzienigheden. De indrukken van de gelovigen zijn hun echter natuurlijk, onder de invloed van de Geest, Die in hen woont. Welke uitwendige voorzienigheden en Goddelijke inzetten ook als ondergeschikte middelen gebruikt worden, om ze te bevorderen, nochtans zijn zij de vruchten van de bijzondere werkingen van de Geest Die in hen is, als een Fontein van water springende tot in het eeuwige leven. Hun indrukken verschillen dan ook zoveel van elkaar, als een door de regen veroorzaakte overstroming, die spoedig weer opdroogt, verschilt van een levende bron, die nooit geheel opdroogt, ook wanneer de toevoer vermindert.

4° Er is een liefelijke overbuiging en neiging van de ziel tot geestelijke dingen en geestelijke vermaken. Indien een mens weet wat hem het meest behaagt en waarin hij het meeste genot vindt, dan kan hij weten, of hij de liefelijke weg van de Wijsheid kent, of niet, en of hij de Geest van Christus heeft, of dat hij Die mist, want die de Geest van Christus hebben bedenken de dingen, die des Geestes zijn. Dit is een duurzaam en onfeilbaar kenmerk, dat zelfs de zwakste

Christenen ternauwernood zullen durven ontkennen, namelijk: wat zij het liefst zouden doen, en wat hun het meest behaagt en mishaagt. Konden zij heiliger zijn, daar zouden zij meer lust in hebben, dan in rijker te zijn. Konden zij meer van God hebben, dat zou hun meer genoegen doen, dan meer van de wereld te genieten, ja, dan al de genoegens en eerbewijzen van de wereld. Zij zijn nooit zo met zichzelf en met hun hart ingenomen, dan wanneer zij het dichtst bij de hemel zijn, en de meeste kennis van God, en een indruk van Zijn eigenschappen, en een gevoel van Zijn tegenwoordigheid hebben. Zij hebben nooit zoveel op met hun leven, dan wanneer het zeer heilig en vruchtbaar is, en het meest heeft van een wandel met God. Zij zijn nooit zo misnoegd over hun harten, dan wanneer zij het minst van God in zich vinden, en zij zeer dood, en duister, en loom, en ongeschikt voor gemeenschap met Hem zijn. Zij zijn nooit zo ontevreden over hun leven en het nooit zo moe, dan wanneer het zeer vleselijk, en onvruchtbaar, en onheilig, en onbedachtzaam is. Dit is een zeker blijk van hun oprechtheid. Het toont aan wat zij liefhebben, en waar hun hart en hun wil naar uitgaat, en doet zien wat een mens in oprechtheid zou willen zijn. Zijn behagen en zijn mishagen zijn de onmiddellijke zekere openbaringen van zijn lust en neiging; en arme twijfelende zielen moesten dikwijls tot dit kenmerk de toevlucht nemen. Bij de goddelozen is het geheel anders en het is een zeker kenmerk van hun ellende, dat het hun aangener zou wezen, groot dan goed, rijk dan rechtvaardig en godsdienstig te zien; hun begeerlijkheden dan de Heere te dienen. Zij zijn meer ingenomen met de toejuicing van mensen dan met de goedkeuring van God, en willen liever ver van God dan nabij God zijn. Zij houden de wereld en de zonde voor hun ontspanning en verlustiging, en zij beschouwen de weg van de Wijsheid als een zwaarmoedige, vermoeiende en onaangename weg. Dit toont, dat zij hun oude verdorven natuur en hun boosaardige vijandschap tegen de Geest en het leven van Christus nog hebben. Daarom kunnen zij God niet meer behagen, dan Zijn heilige wegen hun behagen, want "het bedenken des vleses is de dood, maar het bedenken des Geestes is het leven en vrede. Daarom dat het bedenken van het vlees vijandschap is tegen God; want het onderwerpt zich de wet Gods niet; want het kan ook niet. En die in het vlees zijn kunnen Gode niet behagen" (Rom. 8:6-8).

In één woord, het is de liefelijke bezigheid van de gelovigen zich naar de inwendige mens in de wet des Heeren te verlustigen, zich te verblijden in Zijn Woord.

Tegenwerping. Kunnen niet huichelaars en ongelovigen zich in het Woord verblijden en verlustigen, zoals die, waarvan Jesaja 58:2 zegt: "Hoewel zij Mij dagelijks zoeken, en een lust hebben aan de kennis Mijner wegen, als een volk, dat gerechtigheid doet en het recht zijns Gods niet verlaat, vragen zij Mij naar de rechten van de gerechtigheid, zij hebben een lust tot God te naderen;" en als Herodes, die het Woord graag hoorde, en de hoorders, die bij de steenachtige grond worden vergeleken, die het Woord met blijdschap ontvingen?

Antwoord. Er is een groot onderscheid tussen geestelijke en vleselijk blijdschap. Zelfs de droefheid naar God in de gelovige is de stof van zijn blijdschap, in zoverre hij meer verblijd is, wanneer zijn hart wegens de zonde wil smelten, dan hij zou zijn, al had hij alle vleselijk genietingen van de wereld. Maar de vleselijke blijdschap van de goddeloze is de stof van zijn droefheid, ja, zijn hart heeft ook in het lachen smart. Zelfs de grootste smarten van degenen die God vrezen zijn geneeskrachtig, gezondmakend, en worden door blijdschap gevolgd; terwijl de grootste blijdschap van de goddelozen schadelijk en verderfelijk voor hen zijn en smart tot gevolg hebben. De droefheid naar God drijft het gif van de zonde uit, dat hun blijdschap zou bederven.

Het onderscheid tussen de Godvruchtigen en de goddelozen in hun verlustiging is echter meer in het bijzonder te zien in de volgende vier zaken, namelijk in de stof, de wijze, de mate en het einde van hun blijdschap en verlustiging.

1. Wat de stof en grond van de verlustiging betreft van een mens die God vreest, die is God Zelf, Christus Zelf, en het Evangelie zelf; terwijl de stof van de blijdschap van de huichelaar meer gelegen is in zijn kennis van die dingen, en zo maakt zijn kennis hem opgeblazen.
2. Er is ook onderscheid in de wijze van hun verlustiging. Die van de Godzalige is hecht en duurzaam en komt voort uit de bijzondere genade van de Geest. Maar de blijdschap van de goddeloze en huichelaar is onbetrouwbaar, zwak en voorbijgaand, voortvloeiende uit de gewone genade van de Geest en niet uit de nieuwe natuur, maar uit enige indruk op de oude natuur. Zijn blijdschap is dan ook niet natuurlijk; hij is ook niet in zijn element, zoals wij hiervoor reeds hebben duidelijk gemaakt.
3. Zij zien ook onderscheiden in de mate van hun blijdschap. De blijdschap, die de gelovige in de Heere heeft, is zijn voornaamste verlustiging, zij is zijn verheugende blijdschap. (Psalm 43:4). De natuurlijke mens daarentegen heeft iets waarin hij meer lust heeft; die heeft meer genot in wereldse rijkdom en eer; Maar de Godzalige heeft meer vermaak in het Woord dan in allerlei werelds genot. "Hoe lief heb ik Uw wet! Zij is mijn betrachtting de ganse dag. Zij zijn mij zoeter dan honig en honigzeem. Daarom heb ik Uw geboden lief, meer dan goud, ja meer dan het fijnste goud" (Psalm 19:11; 119:97, 127). "Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere. Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd, als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn" (Psalm 4:7, 8).
4. Zij verschillen in hun doeleinde en uitwerking. De blijdschap van de Godzaligen verwekt in hen een begeerte naar gelijkvormigheid aan de wet, inwendig en uitwendig, terwijl de goddelozen zichzelf, op zijn best, tevreden stellen met een uitwendige reformatie. Er is een zelfde onderscheid tussen hen als tussen de twee schilders of ervaren kunstenaars, die samen een en hetzelfde schilderstuk beschouwden. De ene bezag het met bewondering en vergenoegde zich in het te bezien en te prijzen, maar trachtte niet zelf een dergelijk stuk te schilderen, maar de ander bezag het met een begeerte om het na te maken, en prees het door zijn kunde te werk te stellen in het na te bootsen. Evenzo is het met de wedergeborene en de onwedergeborene. De wedergeborene houdt van Gods Woord en verlustigt er zich in, zodat hij verlangt en tracht het gelijkvormig te worden; Maar de onwedergeborene vindt rust in de beschouwing van het Woord, en blijft tevreden, al wordt hij het niet gelijkvormig.

Zo hebben wij u enkele van de liefelijke gezichten aangewezen, die in de weg van de Wijsheid worden gevonden; wij hebben u enige van de liefelijke bevindingen voorgesteld, die de kinderen van de Wijsheid op hun weg ontmoeten; wij hebben gesproken over sommige van de liefelijke indrukken, welke zij ontvangen, die bekend zijn met de wegen van de Wijsheid; en wij hebben de liefelijke overbuiging en neiging van de ziel tot geestelijke dingen en geestelijke vermaken overwogen.

Wij zouden dit gebruik van beproeving, om te weten of wij in de weg van de Wijsheid wandelen en bekend zijn met Zijn liefelijkheden, nog verder kunnen uitbreiden en er de grond en oorzaak van kunnen onderzoeken, namelijk, de werkende en de middellijke oorzaak, de Geest en het Woord van God. Wij zouden dit kunnen doen door een nadere beschouwing van het Voorwerp, namelijk, Christus in Zijn persoon, Zijn koop, Zijn verbond en Zijn instellingen; van de eigenschappen, namelijk, een onuitsprekelijke en zeer heerlijke vreugde; van de uitwerkingen, zoals verblijdende, verheffende, versterkende, heiligende en ondersteunende liefelijkheden die er in worden gevonden, maar de overweging daarvan zou ons in een te uitgebreid veld van stof voeren. Aangezien wij kortheid wensen te betrachten, zullen wij het voor het tegenwoordige hierbij laten en ons niet verder uitbreiden.